

СЕКЦІЯ 2

МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНТНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

В. БОГАЧОВА, Я. ПОПЛАВСЬКА
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Рябенка М. О.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ЇЇ РОЛЬ У СУЧАСНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

У сучасних умовах ринкових відносин в Україні функціонує велика кількість організацій, установ, підприємств, де роботодавці повністю несуть відповідальність за створення безпечних і здорових умов праці, навчання працівників попередження випадків травматизму, профзахворювань, аварій і пожеж. Перехід суспільства до широкого використання ринкових відносин, виникнення різноманітних форм власності потребують розроблення нових підходів до побудови сучасної моделі управління охороною й безпекою праці на національному, регіональному й виробничому рівнях.

Вивченню питань охорони праці вивчали вчені, інженери, лікарі, психологи, представники інших наук та фахів вивчали проблеми створення безпечних та нешкідливих умов та засобів праці приділяли велику увагу, адже саме за таких обставин людина здатна високопродуктивно працювати, створювати необхідний матеріальний потенціал суспільства.

Окрім соціального, охорона праці має, безперечно, важливе економічне значення – це і висока продуктивність праці, зниження витрат на оплату лікарняних, компенсацій за важкі та шкідливі умови праці. Незадовільний стан охорони праці, на підприємстві призводить до гальмування економічного та соціального прогресу країни в цілому. За підрахунками експертів Міжнародної організації праці збитки унаслідок нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань складають 4% від світового валового внутрішнього продукту (ВВП). Таким чином, вдосконалення системи охорони праці є одним з актуальних питань на рівні як держави, так і окремого підприємства, компанії.

На жаль, сьогодні стан охорони праці в Україні не можна визнати задовільним. Про це свідчить високий рівень травматизму, оскільки на виробництві щодня одержують травми 55–60 працівників, з них 3–4 – зі смертельними наслідками, що призводить окрім економічних збитків, до соціальних і психологічних втрат [1, с. 203].

В Україні, як і в більшості країн СНД, найбільш несприятливі умови праці виявлено у вугільній, суднобудівній промисловості, чорній і кольоровій металургії, в сільському господарстві, промисловості будівельних матеріалів, будівництві, де знос основних виробничих засобів досягає 65–90%. Основною проблемою сфери залишається моральна застарілість нормативно-правової та нормативно-технічної бази регулювання відносин у сфері охорони праці.

Зокрема, незважаючи на те, що за останні роки в Україні спостерігається динаміка зниження травматизму на виробництві зі смертельними наслідками, його рівень не може враховуватись як допустимий:

Таблиця 1

Стан умов та безпеки праці в Україні за 2008–2013 рр.

Показник	Роки					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Число потерпілих унаслідок нещасних випадків на виробництві, тис. осіб	94,0	80,0	64,7	54,5	50,8	43,3
Кількість загиблих на виробництві, осіб	2195,0	1900,0	1646,0	1551,0	1345,0	1325,0
Чисельність працюючих в умовах, що не відповідають санітарно-гігієнічним нормам, тис. осіб	3504,0	3553,0	3435,0	3491,0	3325,0	3315,0

Аналіз причин нещасних випадків свідчить, що майже 72% нещасних випадків із смертельним результатом сталося з організаційних причин, 19% – з технічних і 9% – по психофізіологічних [2, с. 102]. Серед організаційних причин на першому місці стоять порушення вимог інструкцій, правил експлуатації. Їх усунення не потребує значних витрат, проте може значно скоротити суму штрафів, компенсацій та виплат, що сплачує підприємство.

Наразі розробляються спеціальні методи підрахування соціально-економічних **наслідків виробничого травматизму**, які дають можливість визначати величину витрат, пов'язаних з нещасними випадками, статистичний зв'язок між травмо – небезпечними факторами, проаналізувати причини найчастіше повторюваних нещасних випадків. Структура витрат на заходи з охорони праці, компенсації, пов'язані з наслідками нещасливих випадків, залежить не лише від прийнятих у країні системи соціального страхування, особливостей законодавства про охорону праці та здоров'я працюючих, а також і від методу підрахування матеріальної шкоди.

Отже, наразі надзвичайно важливим є впровадження на підприємствах заходів з підвищення ефективності охорони праці. Конкретними кроками кожного підприємства в цьому напрямку мають стати: створення служби охорони праці, розроблення та затвердження на підприємстві положень, інструкцій та актів з охорони праці, організація проведення інструктажів, забезпечення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, також потрібно подбати про проведення медичних оглядів.

Окрім цього, необхідно здійснювати регулярний контроль правильності виконання операцій технологічного процесу, своєчасне проведення попереджувальних ремонтів виробничого обладнання, ефективного використання засобів індивідуального захисту, своєчасний контроль їх стану та дотримання встановленої нормами періодичності їхньої заміни, використання сучасних запобіжних пристроїв і огороження робочих зон. Також з метою підвищення рівня знань з питань охорони праці і, як наслідок, зниження рівня травматизму,

з боку держави необхідно регулярно організовувати та фінансувати навчання фахівців з охорони праці підприємств всіх сфер діяльності.

Лише поєднання контролю за дотриманням норм охорони праці та підвищення поінформованості щодо правил безпеки як з боку працівників, так і роботодавців здатні забезпечити якісні умови праці, що значно підвищить її продуктивність та збільшить економічну результативність.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Охорона праці: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Геврика Є. О. – Львів, 2010. – 280 с.*

2. *Геврик Є. О. Охорона праці. / Є. О. Геврик – К.: Ельга; Ніка-Центр, 2009. – 280 с.*

3. *Охорона праці в галузі / За ред. Ярошевської В. М. – К.: ВДП, 2010 – 289 с.*

ДАРІЯ БОЙДА

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Комар Н. В.

СПІЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК КАТАЛІЗАТОР СУЧАСНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Внаслідок неможливості національної економіки України повною мірою забезпечити собі стабільний розвиток лише за рахунок власних ресурсів, сил та чинників, а також під впливом процесу її інтеграції до глобалізаційного світового економічного простору виникає потреба в пошуку способів трансформації економіки країни до реалій сьогодення. З-поміж можливих шляхів залучення необхідних коштів та стимулювання інноваційної модернізації економіки значну увагу приділяють створенню спільних підприємств – однієї з найпрогресивніших комплексних форм довготривалого економічного, науково-технічного та виробничого співробітництва, що спирається на об'єднання різнонаціональних капіталів і доповнює традиційні торговельно-економічні відносини [3, с. 1].

Найпривабливішими аспектами стимулювання розвитку спільних підприємств є вливання інвестицій, отримання доступу до нових технологій та знань, їх швидке освоєння в інтересах модернізації і реконструкції виробництва, що в результаті, забезпечує процес формування власної ринкової інфраструктури країни-реципієнта.

Популярність створення спільних підприємств у світовій практиці зумовлена рядом переваг, які країна отримує. Серед них варто виокремити такі як:

- економічне пожвавлення – сприяє економічному зростанню завдяки створенню нових чи удосконалення діючих виробничих процесів, що веде до збільшення зовнішньої торгівлі та зменшує від'ємне сальдо платіжного балансу, а в кращому випадку, робить його позитивним;